

JĘZYK GRAFICZNY STRATEGII ROZWOJU GMIN W POLSCE VISUAL LANGUAGE OF LOCAL DEVELOPMENT STRATEGIES IN POLAND

Agnieszka Zimnicka
dr inż. arch.

London Borough of Croydon
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny
Wydział Budownictwa i Architektury
Zakład Urbanistyki, Planowania Regionalnego i Zarządzania

STRESZCZENIE

Jednym z warunków opracowania dobrej strategii rozwoju jest to, aby powstawała na zasadach partnerskich a jej właścicielami byli wszyscy uczestnicy procesów rozwojowych w danej Jednostce Samorządu Terytorialnego. Komunikacja wizualna wydaje się doskonałą płaszczyzną prowadzenia dialogu pomiędzy partnerami wywodzącymi się z różnych środowisk. Miasta na prawach powiatu w Polsce są prekursorami ilustrowania planów pozastatutowych. Obecnie stosowany jest stosunkowo wąski wachlarz instrumentów graficznych. Badania wykazały, że nastawienie samorządowców do komunikacji wizualnej w strategiach jest bardzo pozytywne, a bariery w stosowaniu są do pokonania, można przypuszczać, iż kolejne aktualizacje dokumentów będą bogatsze w warstwie graficznej.

Słowa kluczowe: strategie rozwoju, zapis graficzny w planach rozwoju.

ABSTRACT

One of the key conditions for creating a good development strategy is the stakeholders' partnership and their shared ownership at the implementation stage. Visual communication seems to be tailored for facilitating dialogue between partners with a variety of professional background and representing different interests. Cities with powiat status are leading the trend of illustrating non statutory planning documents. There is a relatively narrow range of graphics applied. The research results indicated that Polish local government officials have positive attitude towards visual communication, therefore new editions of local strategies are expected to use graphics more extensively.

Key words: local development strategies in Poland, visual language of planning.

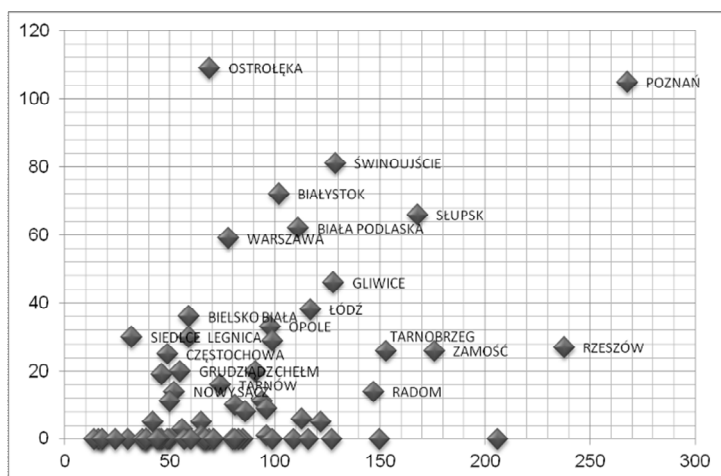
1. WPROWADZENIE

Ład przestrzenny stanowi zadanie własne samorządów każdego szczebla w Polsce. Szersze pojęcie jakości przestrzeni (Zimnicka, Czernik 2007), które odnosi się zarówno do ładu przestrzennego jak i rozwoju zrównoważonego, tożsamości kulturowej, warunkowane jest przez procesy planowania rozwoju. Plany rozwoju muszą uzyskać odpowiednie uprawnienia na drodze partycypacji społecznej, co jest jedną z fundamentalnych zasad polityki rozwoju Unii Europejskiej¹. Powszechny udział w kreowaniu strategii jest szczególnie ważny i praktykowany na poziomie gminnym. Z tego względu postulat komunikatywności i prostoty przekazu (Sadura, Szranowicz-Kusz 2011) zyskuje szczególne znaczenie. Komunikacja graficzna wydaje się być idealnym medium dla wymiany opinii oraz formułowania wniosków pomiędzy uczestnikami procesu planowania o różnych kompetencjach i specjalizacji. Odniesienia do przestrzeni jej charakteru są precyzyjne, jeżeli są ilustrowane: mapami, fotografiami, makietami, rysunkami czy wizualizacjami komputerowymi. Wykresy mogą wspomagać procesy analityczne i monitoring realizacji.

Poniższy artykuł prezentuje częściowe wyniki badań praktyk stosowania przekazu graficznego na poziomie miast na prawach powiatu w Polsce, które wydają się być wraz z samorządami wojewódzkimi prekursorami w tej dziedzinie. Badania objęły Jednostki Samorządu Terytorialnego w całej Polsce. Szczegółowe analizy ilościowe i jakościowe dokumentacji planistycznych dotyczyły: wszystkich województw; powiatów województw: zachodniopomorskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego i śląskiego; wszystkie miasta na prawach powiatu oraz gminy województw: zachodniopomorskiego i wielkopolskiego. Konsultacje z pracownikami samorządów i planistami skierowane były do samorządów gminnych z terytorium całego kraju.

2. ILUSTRACJE W STRATEGIACH ROZWOJU MIAST POLSKICH

Analiza strategii miast na prawach powiatu w Polsce zakładała między innymi badanie zależności ilościowej i jakościowej pomiędzy warstwą tekstową a ilustracyjną. Sklasyfikowano siedem rodzajów elementów graficznych: mapa, makietę, wizualizacja komputerowa, rysunek, fotografia, fotomontaż, wykres.

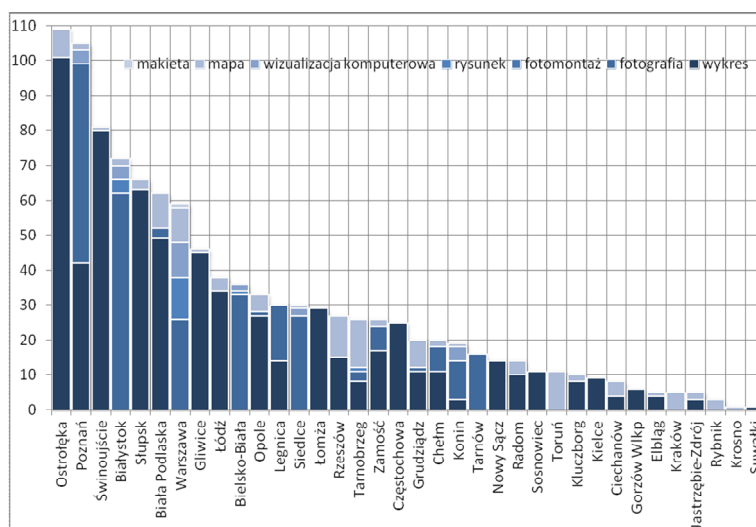
Ryc. 1. Zależność między liczbami ilustracji a stron w aktualnych dokumentach strategii rozwoju miast na prawach powiatu w Polsce. Źródło: A. Zimnicka

Fig. 2. Ratio between number of illustrations and number of pages in local development strategies of cities in Poland. Source: A. Zimnicka

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, Art. 11 Partnerstwo oraz Dz.U. 2006 Nr 227 poz. 1658, Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju; Rozdz. 1 Art. 6.

Strategie miast polskich są w miarę związane w warstwie lingwistycznej: 90% ma mniej niż 150 stron, a aż 74 % - poniżej 100 stron. Rośnie liczba zamieszczanych ilustracji. Poniższy wykres (Ryc. 1) przedstawia relacje pomiędzy liczbą stron a liczbą ilustracji we wszystkich aktualnie obowiązujących strategiach rozwoju².

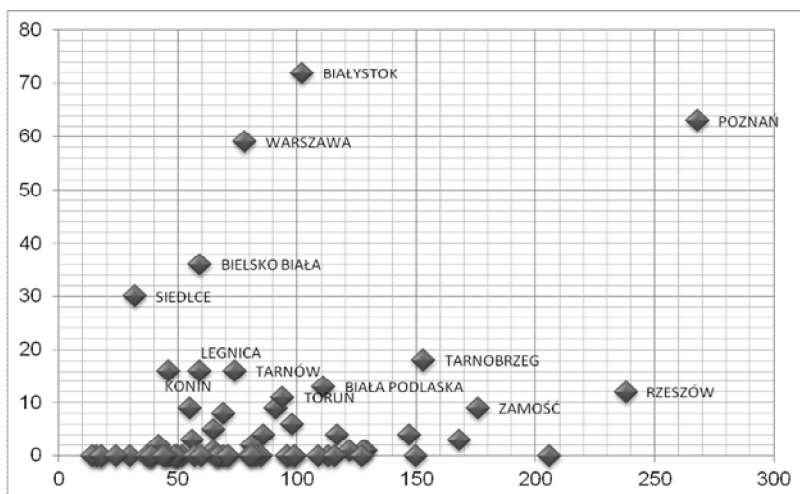
Można zaobserwować, że liczba ilustracji nie ma związku ze złożonością strategii rozwoju. Zdecydowanie objętość tekstu i liczba elementów graficznych pozostają w luźnym związku. Jeżeli dokumenty zawierały ilustracje (52%), to ich liczba zwykle mieściła się w przedziale do 40, mediana wynosi 23, zaś wartości maksymalne to 109 i 105, w przypadku Ostrołęki i Poznania. Bliższa analiza materiału graficznego wykazała, że spośród siedmiu sklasyfikowanych elementów graficznych zdecydowanie najczęściej stosowane są wykresy (Ryc. 2).

Ryc. 2. Rodzaje ilustracji zastosowanych w aktualnych dokumentach strategii rozwoju miast na prawach powiatu w Polsce. Źródło: A. Zimnicka

Fig. 2. Types of illustrations applied in local development strategies of cities in Poland. Source: A. Zimnicka

Wykresy stosowano wyłącznie do ilustrowania danych statystycznych na etapie diagnozy. W bardzo niewielu przypadkach posłużono się kartodiagramami, które pozwalają na identyfikację zróżnicowania przestrzennego danych. Z tych względów można stwierdzić, iż wykresy mają niewielki wpływ na jakość przestrzeni. Przeprowadzono ponowną analizę dokumentów, z wykluczeniem tej kategorii ilustracji. Zarysowała ona nieco odmienny obraz zastosowania instrumentów graficznych (Ryc. 3).

Ryc. 3. Zależność między liczbami ilustracji (z wyłączeniem wykresów) a stron w aktualnych dokumentach strategii rozwoju miast na prawach powiatu w Polsce. Źródło: A. Zimnicka

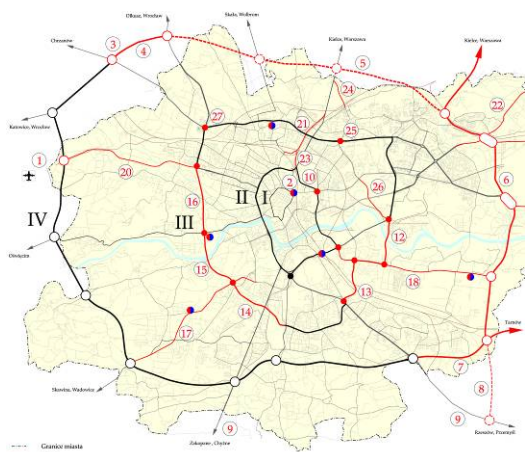
Fig. 3. Ratio between number of illustrations (excluding graphs) and number of pages in local development strategies of cities in Poland. Source: A. Zimnicka

² W przypadku Łodzi rozpatrywano Plan Rozwoju Lokalnego

10% mniej samorządów zdecydowało się na zamieszczanie ilustracji niebędących wykresami, także ich liczba oscylowała w zakresie do 20, mediana wynosi 9. Liderami ilościowymi są Białystok, Poznań i Warszawa (powyżej 50 elementów graficznych). Liderem jakościowym, samorządem który wykorzystał najszerszy wachlarz materiału ilustracyjnego i w najbardziej zrównoważony sposób jest Warszawa.

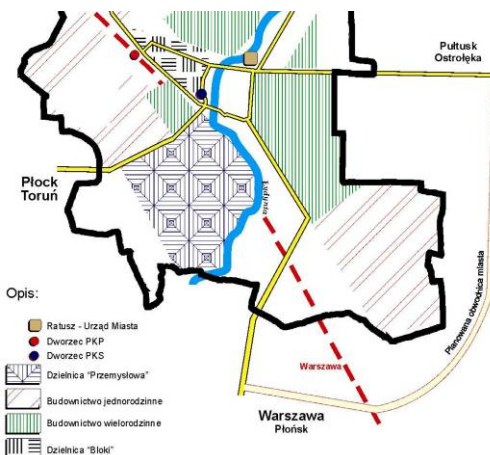
3. JĘZYK GRAFICZNY STRATEGII

Poszczególne formy komunikacji graficznej zastosowane w strategiach rozwoju polskich miast na prawach powiatu są bardzo zróżnicowane pod względem metodologicznym i jakościowym. Wyraźnie widać dwa podejścia do roli ilustracji: merytoryczny i estetyczny. W przypadku nurtu merytorycznego autorzy opracowań zastępują lub uzupełniają treść ustaleń dokumentu za pomocą instrumentów graficznych. Nurt estetyczny wydaje się być napędzany głównie przez wydawców dokumentów starających się upiększać słowa ilustracjami.

Ryc. 4. Priorytetowe inwestycje infrastrukturalne. Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Krakowa 2005+, str.26

Fig. 4. Priorities for infrastructural investments. Source: Strategia Rozwoju Miasta Krakowa 2005+, p.26

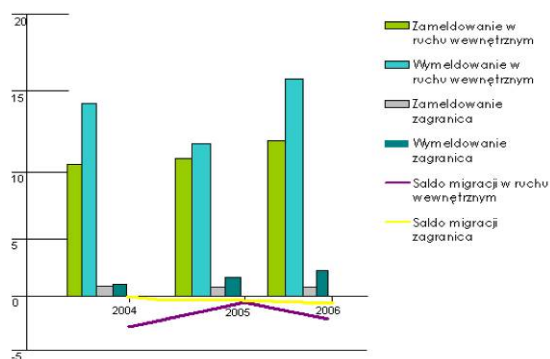
Ryc. 5. Szkic Miasta. Źródło: Strategia Rozwoju Ciechanowa 2004, str.2

Fig. 5. Sketch of the City. Source: Strategia Rozwoju Ciechanowa 2004, p.2

Mapy stosowane są wyłącznie w celach merytorycznych, na wielu etapach budowania strategii: od diagnozy, po programowanie. Jakość opracowań jest bardzo zróżnicowana: od wysmakowanych technicznie takich jak krakowski plan inwestycji priorytetowych (Ryc. 4) po brawurowe graficznie, przy istotnym znaczeniu merytorycznym, takim jak ogólna struktura funkcjonalno przestrzenna Ciechanowa (Ryc. 5).

Możliwości techniczne znacznie warunkują formy przekazu informacji statystycznych. Powszechność stosowania prostych wykresów kolumnowych, bez odniesień do przestrzeni jakie można osiągnąć poprzez kartodiagramy, wynika między innymi z powodu małej popularyzacji GIS poza wielkimi miastami.

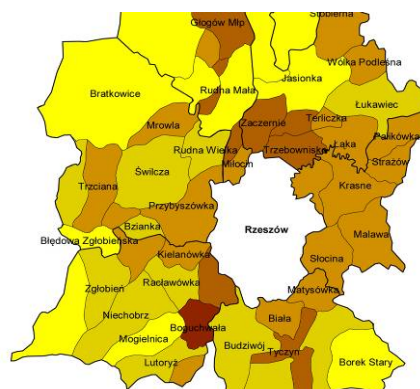
Bariery technicznej nie ma w przypadku fotografii. Bogate w fotografii dokumenty najczęściej określane są jako wersje 'popularyzatorskie' lub 'marketingowe'. Pomimo, że możliwości zastosowania merytorycznej fotografii jest wiele – od pokazania rzeczywistego kontekstu przestrzennego (Ryc.8) po wyznaczenie kierunków estetycznych, w rzeczywistości większość fotografii ma charakter ozdobny lub wręcz propagandowy (Ryc.9).

Źródło: Bank Danych Regionalnych, opracowanie własne

Ryc. 6. Migracje. Źródło: Strategia Rozwoju Słupska 2007 str.13

Fig. 6. Migrations. Source: Strategia Rozwoju Słupska 2007, p.13

Ryc. 7. Gęstość zaludnienia. Źródło: Strategia Rozwoju Rzeszowa 2008 str.27

Fig. 7. Density of population. Source: Strategia Rozwoju Rzeszowa 2008, p.27

Ryc. 8. Zdjęcie lotnicze ukazujące charakterystyczny historyczny układ przestrzenny centrum miasta.

Źródło: Strategia Rozwoju Tarnowa do roku 2020 str.9
Fig. 8. Aerial photo providing a general overview of the historical urban pattern. Source: Strategia Rozwoju Tarnowa do roku 2020 str.9

Ryc. 9. Radosny tłum jako ilustracja misji miasta. Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030 str.82

Fig. 9. Podpis w języku angielskim. Source: Strategia Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030 str.82

Ryc. 10. Rysunek ilustrujący Program 2.1.1 strategii: Rewaloryzacja Traktu Królewskiego. Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy do 2020, str. 36

Fig. 10. Podpis w języku angielskim. Source: Strategia Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy do 2020, p. 36

Ryc. 11. Rysunki umieszczone w kontekście priorytetów rozwojowych odpowiednio: zagospodarowanie przestrzenne, rozwój powiązań gospodarczych ze wschodnimi sąsiadami, oraz Rozwój zewnętrznych powiązań obszaru metropolitalnego; Źródło: Strategia Rozwoju Białegostoku na lata 2011-2020 plus, str.9, 43, 69

Fig. 11. Drawings illustrating a number of priorities for development. Source: Strategia Rozwoju Białegostoku na lata 2011-2020 plus, p.9, 43, 69

Podobny dualizm merytoryczno-estetyczny można zaobserwować w przypadku stosowania rysunków. Często stosowane są jako zamiennik fotografii, fotomontażu czy wizualizacji komputerowej (Ryc.10). Niekiedy rysunki służą wyłącznie jako ozdoba, jak w przypadku Białegostoku, gdzie rysunki pełniące w dokumencie strategii funkcje czysto estetyczne są jednocześnie zapisem konsultacji z najmłodszymi mieszkańcami (Ryc.11).

Ryc. 12. Pasaż handlowy jako ilustracja Wizji rozwoju miasta. Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy 2005 str. 38

Fig. 12. Commercial street as an illustration of the vision for the city. Source: Strategia Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy 2005 str. 38

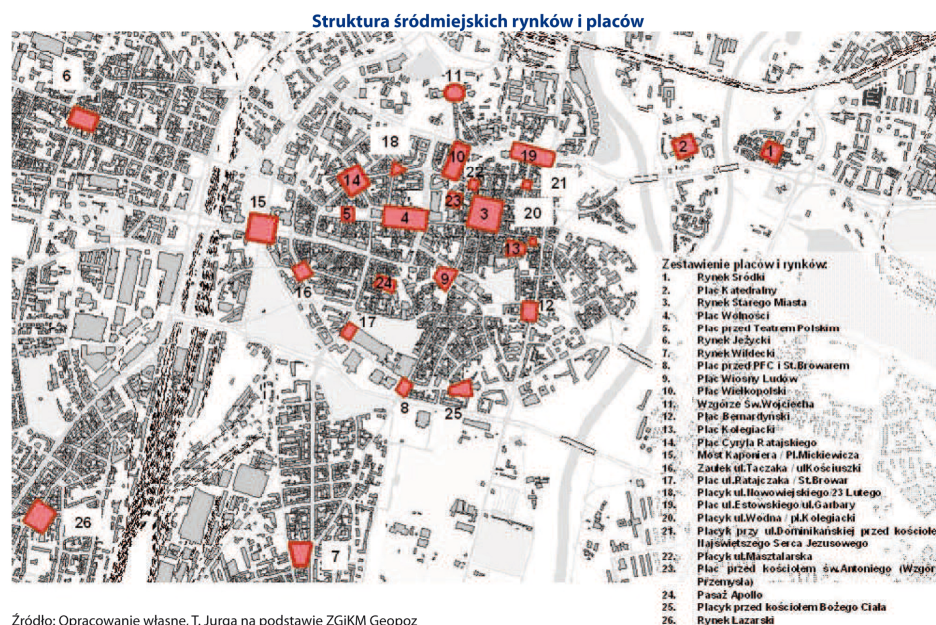
Wizualizacje komputerowe stosowane są dla pokazania planowanych projektów inwestycyjnych (Ryc.13). Co ciekawe, samorządy nie stronią od pokazywania inwestycji prywatnych (Ryc.12).

Ryc. 13. Projekt stadionu piłkarskiego na Euro 2012. Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2010 str.84

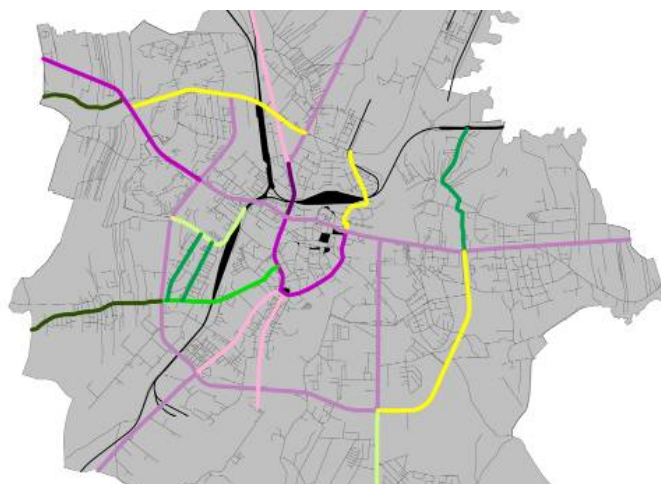
Fig. 13. Project of football arena for Euro 2012. Source: Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2010 str.84

Potrzeba ilustrowania strategii rozwoju została zidentyfikowana przez samorządowców. Analiza dokumentacji wykazuje, że materiał graficzny jest wykorzystywany głównie w celach marketingowych. Bogate samorzady stać na profesjonalne usługi graficzne i starają się upiększyć swoje dokumenty. Widać to na przykład w strategiach Poznania i Rzeszowa. W pierwszym dokumencie merytoryczny materiał ilustracyjny taki jak mapa ilustrująca przestrzeń publiczną w centrum jest miernej jakości technicznej (Ryc.13), i znacznie odstaje od ogólnie wysokiego poziomu estetycznego i staranności przygotowania całego dokumentu. W Rzeszowie natomiast, pomimo statystycznej i geograficznej szczegółowości mapy, zastosowana technika graficzna oparta wyłącznie na bogactwie kolorystycznym nie ułatwia odbioru informacji (Ryc.14).

Ryc. 14. Opcja projektu stadionu piłkarskiego na Euro 2012. Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2010 str.172

Fig. 14. Option for the Project of football arena for Euro 2012. Source: Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2010 p.172

Ryc. 15. Natężenie ruchu w sieci drogowej miasta. Źródło: Strategia Rozwoju Rzeszowa 2008, str. 46

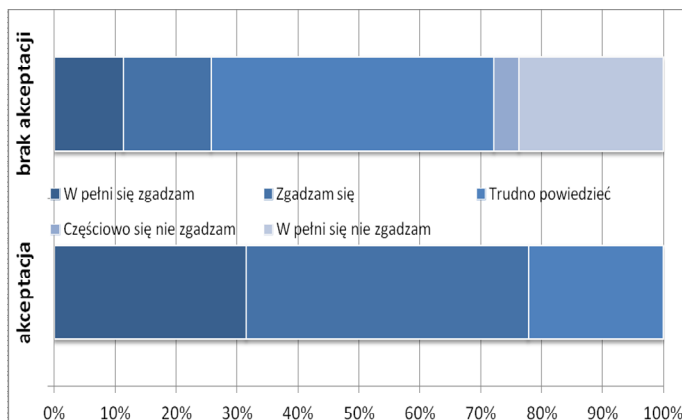
Fig. 15. Traffic volume in a local Road Network. Source: Strategia Rozwoju Rzeszowa 2008, p. 46

Głównymi barierami wykorzystywania metod graficznych w dokumentach strategicznych³ jest w oczach pracowników samorządowych konieczność zlecenia na zewnątrz przygotowania elementów graficznych oraz potrzeba zatrudnienia fachowców z branży graficznej. Powyższe mogą się wiązać ze zwiększeniem kosztów procesu planowania, a także z koniecznością budowy baz danych na potrzeby przygotowania grafiki, które również zostały uznane za istotne. Poglądy profesjonalistów są zbieżne. Co ciekawe dla połowy respondentów trudności stanowiła budowa baz danych oraz konieczność podzlecenie przygotowania ilustracji.

4. PRZYSZŁOŚĆ WYKORZYSTANIA KOMUNIKACJI GRAFICZNEJ W PLANOWANIU ROZWOJU W POLSCE

Konsultacje z polskimi samorządowcami⁴ wykazują dobre rozpoznanie roli komunikacji graficznej w procesach konsultacji z różnymi grupami odbiorców. W badaniu zidentyfikowano sześć takich grup: mieszkańców, przedsiębiorców lokalnych, urzędników samorządowych, inwestorów zewnętrznych, profesjonalnych konsultantów oraz polityków.

Respondenci byli stosunkowo najmniej przekonani co do użyteczności przekazu graficznego w kontaktach z politykami, zaś najwięcej pożytku spodziewali się przy prowadzeniu dyskusji wewnątrz urzędu, z kolegami urzędnikami (Ryc.16). Jest to ciekawe rozgraniczenie jako, że obie grupy stanowią uzupełniające się składniki tej samej organizacji i z założenia powinny współpracować na rzecz lokalnej społeczności.

Ryc. 16. Ocena wpływu ilustracji w komunikacji strategii rozwoju na akceptację lub brak akceptacji działań samorządu. Źródło: A. Zimnicka

Fig. 16. Influence of illustrations in communicating local development plans to the acceptance or disapproval of local government actions. Source: A. Zimnicka

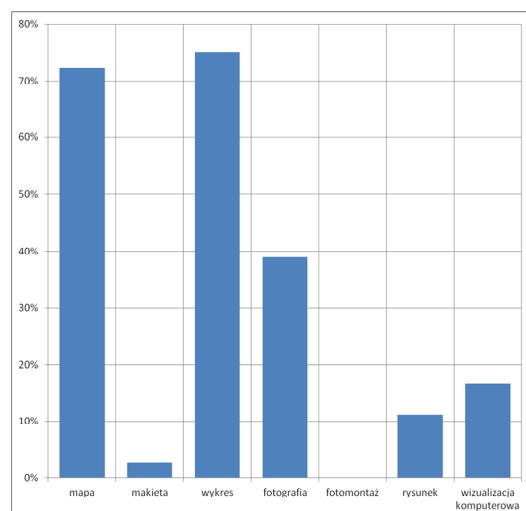
Dla zgłębienia tego tematu poproszono również o opinię czy zastosowanie narzędzi graficznych może przyczynić się do akceptacji działań samorządów oraz czy może się przyczynić do ich kontestacji. Respondenci zdecydowanie poparli tezę pozytywnego wpływu ilustracji na nastawienie społeczności do realizacji strategii. Jednocześnie uznano, że możliwy jest negatywny oddziaływanie. Prawie połowa ankietowanych nie miała w tym względzie zdecydowanej opinii, a 25% tezę poparło. Można więc stwierdzić, że istnieje znaczące ryzyko negatywnego odbioru działań samorządowych jeśli zastosowane zostaną narzędzia komunikacji wizualnej. Grupę największego ryzyka stanowią politycy.

Istnieje rozbieżność między opiniami samorządowców a praktyką w zakresie zastosowania poszczególnych instrumentów graficznych w strategiach rozwoju. W oczach samorządowców największą wartość użytkową w komunikacji założeń strategii mają mapy, następnie wykresy i wizualizacje komputerowe, choć w dużo mniejszym stopniu (Ryc.18). Tymczasem fakty są takie, że w strategiach rozwoju gmin poza miastami na prawach powiatu bardzo rzadko można spostrzec choć jedną ilustrację. W grupie prekursorskiej,

³ Badanie zrealizowane pod kierownictwem dr inż. arch. Agnieszki Zimnickiej przez zespół w składzie dr Andrzej Sobczyk, mgr Robert Żarkowski w ramach projektu badawczego nt. „Jakość zagospodarowania przestrzennego w planowaniu rozwoju - system przekazu graficznego informacji”, realizowanego przez ZUT w Szczecinie na zlecenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, nr projektu N527 076238

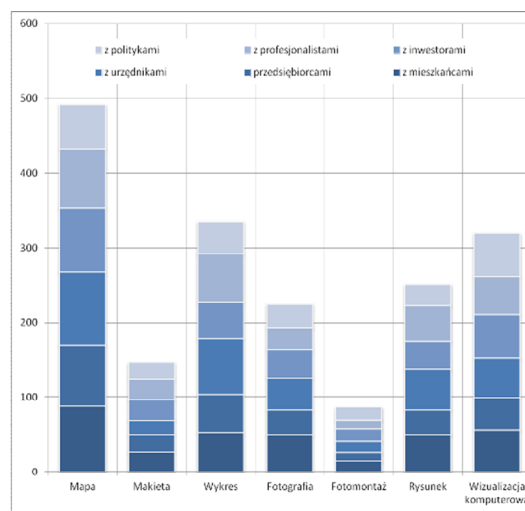
⁴ Patrz: przypis 4

miastach na prawach powiatu, najpopularniejsze są wykresy (w ponad 75% ilustrowanych strategii), oraz mapy (72%) i fotografie (39%). Udział pozostałych form graficznych jest marginalny (Ryc.17).

Ryc.17. Popularność form graficznych strategiach rozwoju polskich miast na prawach powiatu. Źródło: A. Zimnicka

Fig. 17. Application of particular forms of graphic communication in strategies for local development in Polish cities. Source: A. Zimnicka

Ryc.18. Użyteczność form graficznych w komunikacji z poszczególnymi grupami odbiorców planów rozwoju w opinii polskich pracowników samorządowych. Źródło: A. Zimnicka

Fig. 18. Usefulness of particular forms of graphic communication in dialogue with particular stakeholders of development plans as perceived by local government officers in Poland. Source: A. Zimnicka

Samorządowcy widzą potrzebę stosowania szerokiego wachlarza instrumentów komunikacji graficznej w strategiach rozwoju. Wyraźnie brakuje jednak zdefiniowanej metody oraz umiejętności technicznych dla skutecznego stosowania tych narzędzi. Samorządowcy chętnie podnieśliby swoją wiedzę i umiejętności w zakresie komunikacji graficznej w planowaniu rozwoju poprzez udostępnienie doświadczeń, bezpośredni dostęp do dokumentów i rysunków. Można więc oczekiwać, iż kolejna fala aktualizacji strategii może przynieść rewolucyjne zmiany w tym zakresie i więcej dokumentów będzie ilustrowanych.

VISUAL LANGUAGE OF LOCAL DEVELOPMENT STRATEGIES IN POLAND

1. INTRODUCTION

Securing spatial order is one of the fundamental tasks of local governments in Poland. A broader concept of spatial quality (Zimnicka, Czernik 2007), which refers to spatial order, sustainable development, cultural identity, is conditioned by processes of development planning. Local development strategies need to be legitimated through community participation, what is one of the pillars of EU regional policies⁵. The public involvement in planning is especially important at the local level and therefore postulates of clarity and simplicity in communication is particularly viable (Sadura, Szranowicz-Kusz 2011). Visual language seems to be an ideal medium for exchanging opinions and formulating statements between participants of different expertise and capacity. Spatial references are

⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, Art. 11 Partnerstwo oraz Dz.U. 2006 Nr 227 poz. 1658, Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju; Rozdz. 1 Art. 6.

precise if illustrated by: maps, photographs, models, drawings or computer generated images. Also graphs can be supportive, especially to diagnostics and monitoring.

The article disseminates selected findings of the study on current practice of graphic communication in local development planning in Polish cities with powiat rights. They seem to be frontrunners of changes in planning methodology. The research covered Units of Territorial Self Governments from all over Poland. Detailed quantitative and qualitative analysis of documentation included: all voivodships; powiats from zachodniopomorskie, wielkopolskie, dolnośląskie and śląskie voivodship; all cities on powiat rights; local governments (gmina) in zachodniopomorskie, wielkopolskie and dolnośląskie voivodship. Opinion polls focused on local government officials and professional planners from all over Poland. The representation group matched the quantitative profile of Polish administrative structure at local government level.

2. ILLUSTRATIONS IN DEVELOPMENT STRATEGIES OF CITIES IN POLAND

Analysis of strategic plans from Polish cities included quantitative and qualitative dependencies between their linguistic and visual contents. There were seven graphic types classified: maps, models, computer generated visuals, drawings, photos, photomontages and graphs.

It was found that strategies for development of large Polish cities are relatively concise in their text layer: 90% of them has less than 150 pages including 75% of all - less than 100. Fig. 1 demonstrates the qualitative relationship between the number of pages and number of illustrations in all currently adopted planning documents.

It is worth pointing, that graphics have not been used to summarize and replace text. There is no relationship between size of text and number of illustrations. If illustrated, documents usually include up to 40 graphic elements, with median at 23. Extreme numbers were achieved by local authorities of Ostrołęka and Poznań: 109 and 105 respectively. More in depth look at the graphic content reveals that graphs were the most commonly used (Fig. 2).

Graphs were applied exclusively at the stage of diagnosis. There were identified very few cartodiagrams, which allow for expressing spatial differentiation of data. In conclusion, graphs included in strategic plans do not have significant influence on spatial quality. The second round of analysing documentation excluded this category of graphics, and statistics changed significantly (Fig.3)

10% less local governments use visual language in their strategic local development plans after excluding graphs. Number of non-graph illustration was up to 20 on average with median at 9. Quantitative leaders are: Białystok, Poznań and Warszawa (over 50). The qualitative leader, the local government which used the broadest and the most balanced variety of graphic instruments is Warszawa.

3. VISUAL LANGUAGE OF STRATEGIES

The application of particular forms of graphic expression in local development strategies is very diversified in terms of methodology of creation and quality of delivery. There are two main streams in the approach towards visual language: substantive and aesthetic. The followers of substantive trend replace or complement the text with illustrations. Aesthetic trend seem to be purely driven by editors simply decorating their publications. Closer look into particular categories of graphic elements demonstrate that this dual approach refers to the most of them.

It perspires that use of maps refers to the substance of plans and they are applied at various stages of a planning process such as: diagnostics, issues and options, key diagrams and investment programming. The quality of maps varies substantially: from GIS

based sophisticated maps as the plan of priorities for infrastructural investments for Kraków (Fig.4) to a graphically daring; however factually essential; the map of general spatial structure of Ciechanów (Fig. 5).

Technical capacity constraints the visual form of presenting statistical data. The common use of graphs without any spatial references which can be achieved by carto-diagrams, is a result of low GIS coverage outside large cities.

There is no technical barrier in case of photography. Glossy and visually rich planning documents are very often described as 'popular' or 'marketing' versions. Photos have a very broad potential for being employed in expressing strategic planning policies: from the record of character areas (Fig.8) till visual support of design policies. Yet the current practice is to apply pictures for documents' beautification or public relations (Fig 9).

A similar substance-aesthetic dichotomy is observed in case of drawings. They very often replace photographics, photomontages or computer generated pictures (Fig.10). There are examples where drawings have purely ornamental meaning, as in case of Białystok (Fig.11). Those drawings, prepared by local children, constitute a part of local consultations.

Computer generated drawings (CGI) are mainly employed to demonstrate planned capital projects. What is interesting, local governments do not have major objections towards including private investments (Fig.12) or project concepts (Fig. 13).

The need for complementing text of plans with visuals has been identified by local governments in Poland. However the analysis of currently adopted strategies demonstrates that in the majority of cases graphic instruments have been applied mainly for aesthetic and marketing reasons. Rich authorities can afford professional publishing services and aim to produce glossy documents. The examples from Poznań (Fig. 14) and Rzeszów (Fig. 15) demonstrate few problems. In the first case meaningful graphic elements of its strategy, as a map of public realm in the innercity, is of a substantially lower quality than rest of the generally very sophisticated document. In second case the misuse of colours blurred an information very detailed statistically and geographically.

Local government officers in Poland⁶ agree that the main barriers for using visual language in strategic planning are: outsourcing the graphics and the need for employing extra resource with graphic skills. The above can result with the cost increase of the planning process or the need for building spatially related data base. Both issues were considered as important. Opinions of professionals are very alike. An interesting part is that for half of them outsourcing and an evidence base constitute major problems.

4. THE FUTURE OF VISUAL COMMUNICATION IN DEVELOPMENT PLANNING IN POLAND

Consultations with Polish local government officials confirm good recognition of the role of visual communication in public consultations (Fig. 16). The survey identified six key groups of stakeholders: inhabitants, local business community, council officers, external investors, consultants and politicians. The respondent were relatively least convinced towards communicating through graphics with politicians. They found illustrations the most useful in dialogue with other officers. This dichotomy in treating the groups within the same organisation, groups which should work hand in hand for the local community.

In order to explore this issue, officers were asked if application of visual language can contribute towards acceptance of local government actions and if it may amplify disagreement. There was a firm confirmation that illustrations may support buy-in of development

⁶ Survey by the team led by Dr Agnieszka Zimnicka: Dr Andrzej Sobczyk, MA Robert Żarkowski, conducted as a part of the research „*Quality of Spatial Development in Development Planning – A System of Visual Communication*”, a grant of the Polish Ministry of Science and Higher Education, No N527 076238

plans. However the contradictory option has also been supported by 25% and almost half of respondents did not have an opinion in this regard. It transpires that there is a significant risk associated with visual communication in development plans. Politicians are considered as the group of highest risk.

There have been identified discrepancies between practice and attitude of local government officers towards an application of particular categories of graphic in planning. Officers consider maps, graphs and computer generated images as the most useful in communicating strategic plans. (Fig. 18). The evidence is that in general there is hardly any illustration in local development strategies in Poland. In the front runner group of cities with powiat rights, graphs are the most popular (75%), followed by maps (72%) and photos (39%). The share of other categories is marginal (Fig. 17).

Local governments in Poland recognise the need for employing visual communication in documents of local development strategies. There is no method formulated and available technical skills for successful application of graphics. It can be expected that the coming revisions and updates of strategies will bring significant change in those matters and more strategies will be illustrated.

BIBLIOGRAFIA

- [1] Zimnicka A., Czernik L., Kształtowanie przestrzeni wsi podmiejskiej. Raport z badań obszaru oddziaływania miasta Szczecin., Printshop, Szczecin, 2007
- [2] Dz. U. 2006 Nr 227, poz. 1658, z późniejszymi zmianami; Ustawa z dn. 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- [3] Sadura P., Szranowicz – Kusz M.; Partnerstwo społeczne w Regionalnych Programach Operacyjnych; Centrum im. Adama Smitha, Warszawa 2011
- [4] Strategia Rozwoju Miasta Krakowa 2005+
- [5] Strategia Rozwoju Ciechanowa 2004
- [6] Strategia Rozwoju Słupska 2007
- [7] Strategia Rozwoju Rzeszowa 2008
- [8] Strategia Rozwoju Tarnowa do roku 2020
- [9] Strategia Rozwoju Radomia 2008
- [10] Strategia Rozwoju Tarnowa do roku 2020
- [11] Strategia Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030
- [12] Strategia Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy do 2020
- [13] Strategia Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 plus
- [14] www.strategie.zut.edu.pl Badanie zrealizowane pod kierownictwem dr inż. arch. Agnieszki Zimnickiej przez zespół w składzie dr Andrzej Sobczyk, mgr Robert Żarkowski w ramach projektu badawczego nt. „Jakość zagospodarowania przestrzennego w planowaniu rozwoju - system przekazu graficznego informacji”, realizowanego przez Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie na zlecenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Instrumentów Polityki Naukowej, nr projektu N527 076238
- [15] www.strategie.zut.edu.pl

O AUTORZE

Adiunkt w Zakładzie Urbanistyki, Planowania Regionalnego i Zarządzania w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technicznym. Naukowiec, urbanista, menadżer zajmująca się miastami i przestrzenią od poziomu teorii, przez planowanie po zarządzanie.

AUTHOR'S NOTE

Assistant profesor in The Division for Urban Design, Regional Planning and Management of West Pomerian University of Technology. Academic, spatial planner and placemaker involved in urban management from theory to practice.